

L'ARCA DE NOÈ – Pere Calders

En Joan Conill, en Pere Colom, l'Esteve Passarell i l'Emili Roqueta (tots quatre de batxillerat elemental i amb bones notes de mitjana), havien format un club a imitació dels grans. Se'n deia –per no haver de pensar gaire–, «L'Arca de Noè» i era l'enveja de tota la classe.

A en Roqueta l'havien admès després de molt maldar i d'estudiar-ho des de punts de vista variats. De primer el rebutjaren, però existien dues raons fortes: en Roqueta estrafeia a la perfecció el crit del gall d'indi i el seu cognom, encara que no fos d'animal, suggeria alguna cosa, no era corrent. Tanmateix, l'ingrés al club va guanyar-se'l a pols amb l'habilitat referent al gall dindi.

Com la majoria de les associacions humanes, «L'Arca de Noè» havia nascut en defensa d'uns interessos comuns amenaçats. Hi ha cognoms que es presten al reprobable vici de fer-hi broma i en Conill –que després fou el dirigent de la societat–, va demanar junta als altres tres i es constituïren adequadament. Bé: fins on és possible de fer grup amb tan poc personal, però les coses canviaren de seguida. En comptes dels jocs de paraules i de les comparacions odioses, el petit nucli despertà de bon començament una gran curiositat i després admiració i enveja. Si no, allí hi havia el «cas Roqueta», que amb fama de llest i de conèixer dues claus de judo, arribà a pregar humilment que l'admetessin, encara que fos amb el simple grau d'assimilat.

L'esperit de competència, tan natural i necessari per al progrés, va ésser motiu d'emulacions que no passaren del grau de temptativa. Per qüestió de caure en la facilitat, alguns provaren de trobar lligams amb els cognoms de què disposaven (un cop separats els zoològics, que ja actuaven a part) però la llista de la classe no donava de si i l'intent es va frustrar.

Més endavant, assajaren d'unir-se per afinitats: cantants o futbolistes predilectes, la pràctics de jocs de temporada o el col·leccionisme segons els gustos. Però en Conill tingué una inspiració digna d'un veritable cap de colla: va dir que tothom pot ésser filatelista –exemple triat a l'atzar–, però que hi ha poques persones que es diguin Passarell o per l'estil. Per tant, el club de tres amb l'honoris causa Roqueta era selecte, amb uns drets d'admissió restringits a circumstàncies de bressol o a mèrits garbelladíssims.

Eren paraules certes, i l'oposició, tot i allegar que els signes del temps s'encaminaven cap a la democràcia, va llanguir. En canvi, augmentaren les

ganes d'ingressar al reduït cercle de prestigi bíblic. Un dia, un noi que es deia Xavier Morera va emprendre a en Roqueta durant l'esbarjo.

–Mira, Roqueta –va dir-li–: no ens hem d'enganyar. Tu has entrat a l'«Arca» d'estranquis.

En Roqueta va insinuar una de les dues claus de judo que coneixia, però com que en Morera amidava prop d'un pam més que ell, assajà el diàleg abans de llançar-se a l'aventura:

–Què vols dir, amb això?

–Vull dir que, si anem a mirar, jo tinc més drets que tu per entrar a la societat. La morera és l'aliment bàsic dels cucs de seda. Sense menjar no hi hauria animals. M'entens?

En Roqueta es va torbar, però no gaire, perquè era esparpillat.

–La seda va de retirada –respongué–. Les fibres artificials li han donat un cop de mort. Per aquest camí dels cucs no aniràs enlloc...

–Deixa't d'històries, Roqueta. Fixa-t'hi: roqueta, roqueta... A l'arca de debò només t'haurien aprofitat com a llast, un pes que es llença així que les coses van a mal borràs. En canvi, jo hi havia d'ésser per força. Als cucs de seda els hi anava la vida.

Era un argument sòlid i deixant de banda que en Roqueta no va trobar una rèplica immediata, en Xavier Morera aprofità la vacil·lació per reblar el punt amb un suborn: si en Roqueta procurava que el deixessin entrar a «L'Arca», li regalaria els sis cromos que li faltaven per completar l'àlbum de cosmonautes. No estava bé, no era correcte, però en honor a la veritat cal dir que en Roqueta va actuar més impressionat pel paper realment important que la morera devia jugar a l'Arca que no pas per la il·lusion dels cromos.

Posà, doncs, el tema a debat en la primera reunió, i en Morera fou admès com a soci protector, per tres vots contra un. El vot advers fou d'en Conill, que sucumbí a una mena d'egoisme:

–Si es digués Lletsó o Panís, encara... Però es relaciona malament amb els llinatges. ¿Coneixeu algú que es digui Cuc?

–No –va respondre en Passarell–. Però la meva tia té una amiga que es diu senyora Cucala...

–Ja és una aproximació que obliga a reflexionar... –va dir en Pere Colom.

Total que després d'un breu intercanvi d'opinions, el nou membre fou acollit, gràcies a la flexibilitat d'en Conill, que com a president tenia doble vot i podia produir empat perpetu. Però no va fer ús del privilegi.

Ja se sap que quan algú cedeix en qüestió de principis és com si s'enfilés en un tobogan, que un cop a dalt ja només es pot lliscar cap avall.

El club es reunia, aproximadament, cada dimecres. Després de la classe de la tarda, els cinc socis es congregaven a la biblioteca de l'escola, durant quinze minuts a tot estirar, perquè tots tenien pressa d'anar a casa. Més que res, ho feien per l'expectació que desvetllaven entre els seus condeixebles. De què devien parlar? De tot i de cap cosa, si molt convé. El cas era que els quinze minuts passessin de pressa.

Un dimecres, a mitja deliberació de «L'Arca», va presentar-s'hi l'Andreu Solanell. Va trucar a la porta, entrà tímidament i digué:

–Vinc a sol·licitar l'ingrés al club...

Es van quedar de pedra.

–A sant de què? –reaccionà en Roqueta–. Que et penses que és el metro, això? Quina papereta presentes?

–Diuen que sóc el més ase de la promoció –respongué en Solanell, ple de modèstia.

Els altres van callar, perquè no volien ferir els sentiments de ningú, i amb més motius per tractar-se d'un company.

–Sí o no? –va insistir en Solanell.

Mantingueren el silenci, que és una forma consagrada –diuen– d'afirmar. En Solanell s'ho va prendre així, i continuà amb les raons que duia:

–Penso que ésser animal de veres, en el cas de «L'Arca», val més que no pas dir-se'n. De manera que vull formalitzar la meva pretensió.

De veritat, en Solanell no era ase, sinó mandrós, i treia notes baixes. Però malament quan algú és qualificat amb rigor pels altres, i allò de ruc se li havia encastat en ferm.

–Per tant –prosseguí el noi–, pregunto: com quedem?

En Solanell, malgrat tot, es feia estimar. En part, degut a unes virtuts que ja tenia reconegudes aleshores, i en part a unes altres que duia latents i que l'ajudaren a fer el tomb temps a venir, quan va acabar el Preu amb brillantor. Sigui com sigui, el van acceptar a «L'Arca», i es pot dir que fou la causa del seu naufragi, ja que obrí un forat a la quilla que ja no fou possible de tapar. Perquè quan en Joan Corral pretengué d'entrar-hi, invocant relacions molt estretes entre el seu cognom i les finalitats de «L'Arca», no es van veure amb cor de contradir-lo. I seguiren l'Enric Creuet, només perquè passava els estius a Sentmenat on, segons ell, sortien molts llangardaixos a l'època de la sega. I l'Antoni Puigmartí, perquè a casa seva tenien canaris i cada vegada que se'ls en moria un passaven un disgust com si es tractés d'algú de la família. I l'Albert Miseracs, que tenia un oncle que diu que caçava pel pur plaer de passejar el gos, però que no tirava mai a matar.

En fi: quan foren gairebé tots a dins, «L'Arca» els vingué petita i la van dissoldre, per tal d'evitar els aires d'importància que es donaven els tres que n'havien quedat fora. Tot va quedar igual que abans, amb la diferència (digna d'aplaudiment) que ja mai més ningú no es va burlar de cap cognom.

Al capdavall, la vida fa després el que li sembla. Per exemple, en Joan Conill esdevingué, ja de gran, un home molt entès en els negocis, els encertava tots, i la gent –sense adonar-se de la topada de conceptes–, quan parlava d'ell repetia sempre la mateixa frase feta: «Aquest Conill és una fura!»

Pere Calders, *Invasió subtil i altres contes* (Barcelona: Edicions 62, 1981)